

LAUSUNNOT

EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEA

ETSK:N 552. TÄYSISTUNTO (+ INTERACTIO-ETÄNEUVOTTELU), 10.6.2020–11.6.2020

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Sisämarkkinat kaikille”

(valmistelevala lausunto)

(2020/C 311/02)

Yleisesittelijä: **Antonio LONGO**

Lausuntopyyntö	EU:n neuvoston puheenjohtajavaltion Kroatian kirje 10.9.2019
Oikeusperusta	Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 304 artikla
Vastaava jaosto	Yhtenäismarkkinat, tuotanto ja kulutus
Työvaliokunnan päätös	24.9.2019
Hyväksyminen täysistunnossa	10.6.2020
Täysistunnon nro	552
Äänestystulos	224/1/2
(puolesta / vastaan / pidättyi äänestämästä)	

1. Päätelmät ja suositukset ⁽¹⁾

1.1 Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle (ETSK) Euroopan sisämarkkinat ovat kaikissa ulottuvuuksissaan (talous, yhteiskunta ja ympäristö) sosiaalisen markkinatalouden kulmakivi. Ne ovat sopusointuisen ja tasapainoisen Euroopan yhdentymisen tukipilari, jonka avulla uudistetaan kansalaisten luottamus EU:hun, luodaan uusia työpaikkoja, saadaan aikaan kilpailukykyisempi talous ja vahvistetaan Euroopan asemaa maailmassa.

1.2 ETSK katsoo, että Euroopan vihreän kehityksen ohjelman tavoitteet saavuttamalla voitaisiin edistää ratkaisevasti tulevaisuuden sisämarkkinoiden kehittämistä.

1.3 ETSK on vakuuttunut siitä, että tulevaisuuden sisämarkkinat voivat pohjata ainoastaan lujaan taloudelliseen perustaan ja vahvaan sosiaaliseen ulottuvuuteen, ja korostaa tarvetta ylöspäin tapahtuvaan lähentymiseen ja tehokkaampaan sosiaalipolitiikkaan niin EU:n kuin jäsenvaltioiden tasolla.

1.4 ETSK katsoo, että sisämarkkinoita koskevassa uudessa yhdenmetyssä ja tulevaisuuteen tähtäävässä etenemistavassa on kaikkien asiaankuuluvien politiikkojen osalta ja poistettaessa jäljellä olevia perusteettomia esteitä – uusia luomatta – välttämättä keskityttävä kansalaisiin, kuluttajiin, työntekijöihin ja yrityksiin, jotka ovat keskeisiä toimijoita koko prosessin kehittämisessä, varmistamisessa ja seurannassa.

⁽¹⁾ Komissio julkaisi 10. maaliskuuta 2020 tiedonannot ”Sisämarkkinasääntöjen täytäntöönpanon ja noudattamisen valvonnan parantamista koskeva pitkän aikavälin toimintasuunnitelma” ja ”Sisämarkkinoiden esteiden tunnistamisesta ja poistamisesta”.

1.5 ETSK:n mielestä on ryhdyttävä mittaviin toimiin uuden digitaalisen lukutaidon tason nostamiseksi ja ymmärryksen lisäämiseksi tiedonhallinnan riskeistä ja mahdollisuuksista, jotta kansalaiset voivat osallistua tulevaisuuteen suuntautuviin päätöksentekoprosesseihin ja ymmärtää asiaan liittyvät mahdollisuudet ja rajoitukset.

1.6 Olisi vältettävä ylisääntelyä ja puututtava EU:n direktiivien epätäydelliseen siirtämiseen osaksi kansallista lainsäädäntöä ja puutteelliseen täytäntöönpanoon yritysten kannalta keskeisillä sääntelyn aloilla, sillä muutoin estetään erityisesti pien- ja mikroyrityksiä hyödyntämästä sisämarkkinoiden etuja kaikilta osin, myös eurooppalaisia pk-yrityksiä tukevan aloitteen (Small Business Act) näkökulmasta.

1.7 ETSK toteaa, että sisämarkkinoiden hallintoinfrastruktuuria on vahvistettava ottamalla ennakoivasti mukaan kansalaisia, kuluttajia ja yrityksiä edustavat järjestäytyneet elimet – kiinnittäen erityistä huomiota haavoittuvassa asemassa tai syrjinnän vaarassa oleviin kansalaisiin, yhteisötalouteen sekä mikro- ja pienyrityksiin –, jotta pystytään kehittämään yksinkertaistettuja ja käyttäjäystävällisiä toimintatapoja sekä varmistamaan oikea-aikainen, avoin ja tehokas täytäntöönpano ja soveltaminen.

1.8 ETSK:n mielestä sisämarkkinoiden kansainvälistä ulottuvuutta on vahvistettava Euroopan vihreän kehityksen ohjelman yhteydessä. Markkinavalvontaa on tehostettava, jotta voidaan estää kolmansista maista peräisin olevien laittomien tai väärennettyjen tai ympäristö-, sosiaali- ja turvallisuusnormien vastaisten tuotteiden pääsy EU:n markkinoille sähköisen kaupankäynnin lisääntyessä. Näin eliminoidaisiin epäreilua kilpailua.

1.9 ETSK kehottaa painokkaasti vahvistamaan eurooppalaista teknistä standardointijärjestelmää, joka on olennaisen tärkeä sisämarkkinoiden ja erityisesti teknisten ja sosiaali-, ympäristö- ja turvallisuusnormien kannalta, jotta kansalaisilla, kuluttajilla ja yrityksillä, erityisesti pien- ja mikroyrityksillä, olisi selkeä käsitys säännöistä ja menettelyistä ja jotta varmistetaan näiden tahojen tasapuolinen ja tehokas osallistuminen standardointiprosessiin.

1.10 ETSK kehottaa ottamaan kuluttajien edut huomioon REFIT-prosessissa, digitaaliympäristössä sekä tavaroiden ja palvelujen turvallisuudessa ja tehostamaan toimenpiteitä energiaköyhyyden ja kulutusköyhyyden vähentämiseksi sekä takaamaan, että kaikki eurooppalaiset voivat hankkia elintarvikkeita ja lääkkeitä sekä saada peruspalveluja. Kestävän kehityksen tavoitteiden edellyttämiä uusia toimintamalleja on tuettava kannustimin unioni-, valtio- ja paikallistasolla.

1.11 ETSK korostaa, että on tärkeää käynnistää ruohonjuuritasolla vaikuttava eurooppalainen interaktiivinen julkaisu- ja tiedotuskampanja, jonka tukena on korkean profiilin tiedonlevitystahojen verkosto.

1.12 ETSK katsoo, että on luotava tasapuoliset toimintaedellytykset, jotta työntekijät voivat harjoittaa reaalista liikkumis-, asettautumis- ja työskentelyvapautta kaikkialla sisämarkkinoilla, erityisesti raja-alueilla. Direktiiviä ammattipätevyyden tunnustamisesta⁽²⁾ on sovellettava paremmin, ja EU:n tasolla on ryhdyttävä laajamittaisiin yhteistoimiin hyödyntäen taloudellisia ja rakenteellisia välineitä henkilöresurssien jatkuvaan yleissivistävään ja ammatilliseen koulutukseen uuden osaamisen ja uusien pätevyysien hankkimiseksi.

2. Lausunnon taustaa

2.1 **Sisämarkkinat ovat kaikissa ulottuvuuksissaan – taloudellinen, sosiaalinen ja ympäristöön liittyvä ulottuvuus – Euroopan yhdentymisen ytimessä** ja yksi maanosamme sosiaalisen markkinatalouden ja tuoreen Euroopan vihreän kehityksen ohjelman⁽³⁾ mukaisen uuden kestävän kasvun strategian kulmakivistä.

2.2 Sen vuoksi tarvitaan **jatkuvia toimia sen varmistamiseksi, että sisämarkkinoita vahvistetaan edelleen**. Sisämarkkinat voivat uudistaa kansalaisten luottamuksen Eurooppa-hankkeeseen, luoda työpaikkoja, parantaa talouden kilpailukykyä sekä varmistaa EU:n vaikutusvallan maailmassa vain, jos ne saatetaan täysin valmiiksi.

⁽²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2005/36/EY (EUVL L 255, 30.9.2005, s. 22).

⁽³⁾ COM(2019) 640 final.

2.3 Sisämarkkinoiden valmiiksi saattaminen edellyttää yhdenmukaista tarkastelutapaa, jolla voidaan hallinnoida prosessia, joka yhdistää kaikki asiaankuuluvat toimintapolitiikat ja ulottuvuudet johdonmukaisen pitkän aikavälin vision puitteissa, jotta pystytään vastaamaan nykyisiin ja uusiin maailmanlaajuisiin teknologisiin sekä turvallisuuteen ja kestäväan kehitykseen liittyviin haasteisiin ⁽⁴⁾. Euroopan vihreän kehityksen investointiohjelmalla ⁽⁵⁾ tulee olemaan tässä ratkaiseva merkitys.

2.4 **Yritysten – erityisesti pien- ja mikroyritysten – ja kansalaisten on oltava tämän prosessin ytimessä** ja osallistuttava aktiivisesti **tulevaisuuden vaatimukset täyttävien sisämarkkinoiden** rakentamiseen. Tässä yhteydessä on noudatettava entistä käyttäjäkeskeisempää toimintatapaa, joka perustuu suurelta osin tilanteen ja tarpeiden perusteelliseen analysointiin. Tiettyjen välttämättömien tuotteiden ja lääkkeiden toimituksissa turvaudutaan nykyisin kolmansien maihin, mistä on päästävä eroon.

3. Sisämarkkinoiden valmiiksi saattamisen esteet

3.1 Sisämarkkinoiden toteuttamisprosessin tiellä edelleen olevat ratkaisemattomat ongelmat asettavat seuraavanlaisia vaatimuksia ja esteitä:

3.2 Vaatimukset

Seuraavien **ennakkoedellytysten** on täyttyvä, jotta varmistetaan, että sisämarkkinat ovat kaikkien ulottuvilla ja hyödynnettävissä yhtäläisin ehdoin:

- a) Saatetaan sisämarkkinalainsäädäntö kaikilta osin ja oikea-aikaisesti osaksi kansallista lainsäädäntöä ja poistetaan täytäntöönpanon ongelmakohdat. Sovelletaan EU:n sääntöjä yhtenäisesti ja johdonmukaisesti ja varmistetaan, että nämä säännöt ovat helposti ja avoimella ja käyttäjäystävällisellä tavalla kaikkien ulottuvilla, ja vältetään ylisääntelyä.
- b) Saatetaan kaasun, sähkön, digitaalialan infrastruktuurin ja liikenteen sisämarkkinat toden teolla valmiiksi.
- c) Varmistetaan kaikille täysin esteetön pääsy sisämarkkinoille ja huolehditaan siitä, että kaikkien haavoittuvassa tai epäedullisessa asemassa olevien ihmisten, kuten vammaisten henkilöiden ja köyhyyden uhkaamien, ulottuvilla on palveluja ja hyödykkeitä.
- d) Yhdenmukaistetaan markkinavalvontamekanismit (esim. kemiallisten tuotteiden turvallisuuden, energiatehokkuuden ja tuotteiden ympäristötehokkuuden varmistamiseksi). Otetaan vastavuoroisen tunnustamisen mekanismit täysimittaisesti käyttöön.
- e) Luodaan toimivat ja yhdenmukaistetut markkinat uusioraaka-aineille ja kiertotalouden tuotteille, mikä sujuvoittaa käytöstä poistettujen tuotteiden kulkua.
- f) Luodaan erityisesti ympäristö- ja sosiaaliormeja varten korkeatasoisten teknisten ja sääntelystandardien kehys, joka pannaan kaikilta osin täytäntöön. Julkisista hankinnoista vastaaville ja asianomaisille yrityksille on järjestettävä koulutusta sisämarkkinaohjelman uusien sääntöjen soveltamisesta, ja paikallisten hankintojen välttämättömyydestä ("nolla kilometriä") on tehtävä valistustyötä alueellisten talouksien vakauttamiseksi ja ympäristövaikutusten vähentämiseksi.
- g) Luodaan julkisten hankintojen yhteiset standardit, jotka sisältävät yhdenmukaiset hankintaperusteet kaikkialla EU:ssa tehtäviä ympäristöä säästäviä ja sosiaalisesti osallistavia hankintoja varten.
- h) Luodaan yhdenmukaista EU:n tason digitaalinen ekosysteemi uusine liiketoiminta-, jakelu- ja kulutusmalleineen ja uusine sähköisen hallinnon yhteyksineen (digitaalinen hallinto).
- i) Varmistetaan yhdenmukaistuneet ja kehittyneet pääomamarkkinat ja helposti kaikkien saatavilla olevat rahoituspalvelut.
- j) Luodaan oikeudenmukainen datatalous, jonka avulla kyetään varmistamaan datan käytettävyyden, saatavuuden ja liikkuvuuden sisämarkkinoilla ja samalla turvaamaan kansalaisten, kuluttajien ja yritysten turvallisuus ja yksityisyys.
- k) Luodaan eurooppalainen tieteen pilvipalvelu, jossa hyödynnetään EU:n rahastoista tukea saavien julkisten ja yksityisten tutkimuskeskusten dataa.
- l) Luodaan täysin yhdenmukaistuneet palvelumarkkinat, logistiikka- ja verkkopalvelut mukaan luettuina.

⁽⁴⁾ 9743/19 COMPET 437 MI 487.

⁽⁵⁾ EESC-2020-00463, asiakokonaisuus ECO/505 (esittelijä: Trias Pintó) (katso tämän virallisen lehden sivu 63).

- m) Otetaan käyttöön tehokkaita suoja-toimia sosiaalista ja verotuksellista polkumyyntiä vastaan.
- n) EU:n toimielinten on yhdessä niiden tahojen kanssa, joita asia koskee suoraan, huolellisesti tarkasteltava ja analysoitava asianomaisten säännösten vaikutusta yrityksiin, ennen kuin voimassa olevia säännöksiä muutetaan tai uusia säännöksiä ehdotetaan.
- o) Edistetään kaikenlaisista yrittäjyyttä EU:n toimintapolitiikan ja lainsäädännön avulla jäsenvaltioiden talouksien vahvistamiseksi, pien- ja mikroyritysten sekä yhteisö-talouden yritysten suojelu mukaan luettuna.

3.3 Esteet ⁽⁶⁾

3.3.1 Kansalaiset, kuluttajat ja yritykset ovat havainneet **merkittäviä esteitä** nykyisten sisämarkkinoiden toiminnalle seuraavien seikkojen osalta:

- a) **Mutkikkaat hallinnolliset menettelyt:** sisämarkkinalainsäädäntö on liian usein laadittu sellaiseksi, että se sisältää sääntöjä ja menettelyjä, joita loppukäyttäjän on vaikea ymmärtää ja noudattaa.
- b) **Toisistaan poikkeavat kansalliset tekniset määräykset:** kansallisten teknisten määräysten lukumäärä kasvaa, esimerkkinä ilmoitukset sääntelytoimista, joita on markkinoiden alalla vuosittain seitsemisen sataa.
- c) **Standardeja ja vaatimuksia koskevien tietojen saantiin liittyvät vaikeudet:** yhteinen digitaalinen palveluväylä (Single Digital Gateway) on askel oikeaan suuntaan, jotta yritykset, erityisesti mikroyritykset ja pk-yritykset, voivat saada oikeaa tietoa, mutta yhteyspisteitä on useampia. Yksi **erityinen palvelupiste kussakin jäsenvaltiossa** voisi keskittyä paremmin sääntöihin, menettelyihin ja tarvittaviin asiakirjoihin sekä viranomais-tahoihin, joihin on kulloinkin otettava yhteyttä.
- d) **Koordinoinnin puute markkinavalvonnan eri tasojen välillä:** koska valvontavalta kuuluu jäsenvaltioille ja alueille, syntyy mahdollisesti erilaisia valvontatasoja ja myös vääristymiä sisämarkkinoilla olevien ja markkinoille tulevien tuotteiden välillä.
- e) **Ylisääntely ja se, että EU:n direktiivejä ei ole saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä ja pantu täytäntöön yritysten kannalta keskeisillä sääntelyn aloilla,** mistä on seurauksena sääntelyn monimutkaisuutta ja hajanaisuutta sisämarkkinoilla, estää erityisesti pk- ja mikroyrityksiä hyödyntämästä sisämarkkinoiden etuja kokonaisuudessaan.
- f) **Puuttuu koulutus- ja yhteistyömekanismeja** sen varmistamiseksi, että asianomaiset viranomaiset, kansalaiset, kuluttajat ja yritykset tuntevat lainsäädännön, jota (mahdollisesti) sovelletaan.
- g) **Markkinoiden toimintapuutteet markkinoiden yhtenäisyyden varmistamisessa** sellaisilla avainaloilla kuin kaasu, sähkö, digitaalinen infrastruktuuri ja liikenne.

4. Sisämarkkinat: EU:n uuden strategisen ohjelman keskeinen osa

4.1 ETSK on vakuuttunut siitä, että sisämarkkinoiden rooli kaikkien osapuolten palveluksessa on Euroopan yhdentymisen ydinasia, jotta voidaan uudistaa kansalaisten luottamus EU:hun, luoda työpaikkoja, saavuttaa talouden kilpailukyky ja säilyttää Euroopan vaikutusvalta maailmassa.

4.2 ETSK katsoo, että Euroopan vihreän kehityksen ohjelman tavoitteiden saavuttaminen, mukaan luettuina muun muassa uusi kiertotaloutta koskeva toimintasuunnitelma ⁽⁷⁾ ja saasteettomuusstrategia, voisi edistää merkittävästi tulevaisuuden sisämarkkinoiden kehittämistä.

⁽⁶⁾ Komissio julkaisi 10. maaliskuuta 2020 tärkeän tiedonannon "Sisämarkkinoiden esteiden tunnistamisesta ja poistamisesta" (COM(2020) 93 final).

⁽⁷⁾ COM(2020) 98 final, julkaistu 11. maaliskuuta 2020.

4.3 ETSK on tyytyväinen siihen, että tämä prosessi on **yksi vuosien 2019–2024 strategisen ohjelman neljästä keskeisestä painopisteestä** ⁽⁸⁾ ja että se "on sisällytetty talouspolitiikan EU-ohjausjaksoon ensimmäistä kertaa" ⁽⁹⁾.

4.4 ETSK katsoo, että uudessa yhdennetyssä ja tulevaisuuteen suuntautuvassa lähestymistavassa, joka koskee sisämarkkinoita kaikissa asiaankuuluvissa politiikoissa, ei pidä **keskittyä** ainoastaan **kansalaisiin, kuluttajiin, työntekijöihin ja yrityksiin** tavoitteiden edunsaajina, vaan näiden tulisi olla keskeisiä toimijoita tämän prosessin kehittämisessä, varmistamisessa ja seurannassa. Prosessin tulee perustua näiden todellisiin tarpeisiin ja olla selväpiirteinen, helppotajuinen ja käyttäjäystävällinen.

4.5 ETSK on yhtä mieltä **hallinnon perusteellisen yksinkertaistamisen** tarpeesta ja korostaa suhteellisuusperiaatetta. Pk-yrityksille ja mikroyrityksille aiheutuu suuria kustannuksia vailla takeita siitä, että ne toimivat sääntöjen mukaisesti. Eurooppalaisia pk-yrityksiä tukevan Small Business Act -aloitteen ja "pienet ensin" -aloitteen täytäntöönpanon olisi oltava etusijalla, ja se olisi sisällytettävä lyhyen aikavälin poliittiseen ohjelmaan pk-yrityksiä ja mikroyrityksiä koskevan strategian keinoin. Lainsäädäntöprosessiin olisi sisällyttävä konkreettisesti analyysi tietyn liiketoimintaa koskevien säädösten laajan joukon yhteisvaikutuksesta.

4.6 Olisi käynnistettävä digitalisaatiota tukeva prosessi ja intensiiviset valmiuksien kehittämistoimet kaikille sidosryhmille sekä avattava palvelujen sisämarkkinat oikeudenmukaisesti ja avoimesti.

4.7 Tulevaisuuteen tähtäävät sisämarkkinat edellyttävät merkittäviä toimia uuden digitaalisen lukutaidon, datan ymmärtämisen ja tiedonhallinnan edistämiseksi, jotta kansalaiset ja pienyritykset kykenevät osallistumaan näihin prosesseihin ja jotta voidaan ottaa huomioon epävarmuus ja monimutkaisuus ja kehittää yksilöllistä ja sosiaalista selviytymiskykyä niiden suhteen ja ymmärtää paremmin digitaalisten alustojen, niiden taustalla olevien liiketoimintamallien ja niiden hallinnoinnin mahdollisuuksia ja rajoituksia manipuloinnin estämiseksi.

4.8 Lisäksi tarvitaan **sisämarkkinoiden hallintorakenne, joka perustuu olemassa oleviin EU:n hallinnointivälineisiin** (esim. **sisämarkkinoiden ongelmanratkaisuverkko SOLVIT, sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmä IMI, Sinun Eurooppasi, Sinun Eurooppasi -neuvonta ja jäsenvaltioiden tulostaulu**) ja jota vahvistetaan EU:n ja jäsenvaltioiden tasolla kansalaisia, kuluttajia ja yrityksiä edustavien organisaatioiden aloitteellisen integroinnin avulla, tarkoituksena tehostaa virtaviivaistettuja ja käyttäjäystävällisiä malleja. Sisämarkkinasäännöt on pantava täytäntöön ja niitä on sovellettava oikea-aikaisesti, avoimesti ja tehokkaasti, jotta siirtyminen digitaaliseen, tehokkaaseen, johdonmukaiseen, tasapainoiseen ja kestäväpohjaiseen unioniin onnistuu.

4.9 **Markkinaavalvontaa on vahvistettava**, jotta voidaan estää laittomien ja väärennetyjen tuotteiden tulo kolmansista maista Euroopan markkinoille sähköisen kaupankäynnin kautta ja jotta pystytään hillitsemään epäreilua kilpailua ja torjumaan kuluttajien terveyteen ja turvallisuuteen kohdistuvia riskejä. Kuluttajien tietoisuutta lisääviä toimia olisi toteutettava kiireellisesti.

5. Sisämarkkinat ja kansalaiset

5.1 **Kansalaisten on oltava tulevaisuuteen tähdätyn sisämarkkinaprosessin ytimessä kaiken aikaa**, ei ainoastaan sen saavutusten vastaanottajina ja pääasiallisina hyödynsaajina, vaan myös aloitteellisina toimijoina prosessissa omien tarpeidensa ja odotustensa perusteella.

5.2 ETSK on aiemmassa lausunnossaan ⁽¹⁰⁾ todennut pitävänsä välttämättömänä **"laaja-alaista digitaalialan koulutusohjelmaa**, jotta kaikille kansalaisille voidaan antaa tarvittavat tiedot, joiden avulla he voivat selviytyä mahdollisimman hyvin siirtymästä".

5.3 Kaikkien Euroopan kansalaisten osallistuminen olisi varmistettava kaikkina aikoina, erityisesti niiden kansalaisten tapauksessa, jotka ovat haavoittuvassa asemassa tai joita uhkaa syrjintä. Vammaisten henkilöiden tai köyhyyden vaarassa olevien henkilöiden mahdollisuus käyttää palveluja ja tavaroita olisi varmistettava direktiivin (EU) 2019/882 ⁽¹¹⁾ ja muiden juridisten velvoitteiden, kuten vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan YK:n yleissopimuksen, mukaisesti.

5.4 ETSK pitää tärkeänä, että käynnistetään vahva eurooppalainen interaktiivinen valistus- ja tiedotustoimi, johon kuuluu sisämarkkinoiden ydin- ja äärialueiden intermodaaliin solmukohtiin yhteenliitettyjen eturivin tiedonvälityskeskusten verkosto, jotta voidaan edistää kansalaisten aloitteellista osallistumista ja kartoittaa kannustimia, vaikeuksia ja ratkaisuja järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan aktiivisella tuella.

⁽⁸⁾ <https://www.consilium.europa.eu/fi/press/press-releases/2019/06/20/a-new-strategic-agenda-2019-2024/>

⁽⁹⁾ IP/19/6770, 17.12.2019.

⁽¹⁰⁾ EUVL C 81, 2.3.2018, s. 102.

⁽¹¹⁾ EUVL L 151, 7.6.2019, s. 70.

6. Sisämarkkinat ja työntekijät

6.1 ETSK on vakuuttunut siitä, että tulevaisuuden sisämarkkinat voivat perustua vain **vakaan taloudellisen pohjan ja vahvan sosiaalisen ulottuvuuden** yhdistelmään⁽¹²⁾, ja niinpä komitea on ”johdonmukaisesti kannattanut ylöspäin suuntautuvaa lähentymistä ja tehokkaampaa sosiaalipolitiikkaa sekä EU:n että jäsenvaltioiden tasolla”⁽¹³⁾ ja ”toivonut selkeää ja yhteensovittettua etenemissuunnitelmaa, joka sisältää ensisijaisia tavoitteita pilarin täytäntöönpanoa ja olemassa olevien sosiaalisten oikeuksien ja vaatimusten täytäntöönpanon valvontaa varten”.

6.2 ETSK toistaa, että ”[u]udessa EU-ohjausjaksoprosessissa olisi pyrittävä sosiaalisiin tavoitteisiin seuraamalla sosiaalista epätasapainoa. Siinä olisi myös otettava käyttöön **uusia, mitattavissa olevia indikaattoreita** sekä kohdennettuja maakohtaisia sosiaalisia suosituksia”⁽¹⁴⁾ ja vältettävä kohtuuttomia eroja, jotka (kun otetaan huomioon maakohtaiset erityistilanteet) voivat johtaa sosiaaliseen polkumyyntiin ja vääristää koko EU:n sisämarkkinoilla sovellettavia yhteisiä pelisääntöjä.

6.3 ETSK katsoo, että on varmistettava tasapuoliset toimintaedellytykset, jotta työntekijät voivat harjoittaa reaalista liikkumisvapautta kaikkialla sisämarkkinoilla, erityisesti raja-alueilla. Direktiiviä ammattipätevyyden tunnustamisesta⁽¹⁵⁾ on sovellettava paremmin, ja EU:n tasolla on ryhdyttävä laajamittaisiin toimiin hyödyntäen taloudellisia ja rakenteellisia välineitä henkilöresurssien jatkuvaan yleissivistävään ja ammatilliseen koulutukseen uuden osaamisen ja uusien pätevyksien hankkimiseksi.

6.4 ETSK korostaa jälleen kerran, että ”[u]udet teknologiat, tekoäly ja massadata määrittävät parhaillaan tuotantoprosesseissa ja taloudessa yleensä tapahtuvia muutoksia ja muovaavat perinpohjaisesti myös työmarkkinoita” ja että on ”tärkeää, että näiden muutosten yhteydessä käydään **työmarkkinaosapuolten** tarkoituksenmukaista **vuoropuhelua** ja kunnioitetaan **työntekijöiden oikeuksia ja elämänlaatua**”⁽¹⁶⁾ ja vältetään köyhyys- ja epävarmuusloukut.

6.5 ETSK katsoo, että kestävä kehitys edellyttää **valtavia yhteisiä rahoituksellisia ja rakenteellisia toimia unioni-, jäsenvaltio- ja paikallistasolla, elinikäistä henkilöresurssien yleissivistävää ja ammatillista koulutusta uusien ”vihreiden” ja digitaalisten taitojen sekä kehittyville työmarkkinoille soveltuvan osaamisen hankkimiseksi** uuden Euroopan vihreän kehityksen ohjelman valossa.

7. Sisämarkkinat ja kuluttajat

7.1 **Kuluttajapolitiikka on olennainen osa prosessia, jolla toteutetaan sisämarkkinat**, joiden ydinasia ovat kansalaisten edut ja joilla on kykyä vaikuttaa yksilöiden halukkuuteen osallistua EU:n yhdyntymisprosessiin. ETSK katsoo, että on tehtävä enemmän, jotta voidaan varmistaa tehokas kuluttajansuoja tilanteissa, joissa toimijat eivät noudata sääntöjä, ja kun soveltamisen nykyinen hajanaisuus ja jäsenvaltioiden väliset sitkeät erot eivät ole vähentyneet.

7.2 ETSK kehottaa ottamaan kuluttajien edut huomioon **REFIT-prosessissa**, digitaaliympäristössä sekä tavaroiden ja palvelujen turvallisuudessa ja tehostamaan toimenpiteitä energiaköyhyyden ja kulutusköyhyyden vähentämiseksi sekä takaamaan nykyistä paremmin, että kaikki eurooppalaiset voivat hankkia elintarvikkeita ja lääkkeitä sekä saada peruspalveluja.

7.3 Olisi puututtava eri maiden välisiin kuluttajien **kohtelun eroihin** suorissa ostoissa tai sähköisessä kaupankäynnissä hintojen, myyntiehtojen tai toimitusehtojen osalta. Maarajoitukset (geoblocking) ovat edelleen erityisen polttava ongelma.

7.4 ETSK suhtautuu myönteisesti **verkkovälitteisen riidanratkaisufoorumin**⁽¹⁷⁾ avulla toteutetun kuluttajansuojan tuloksista annettuihin tietoihin, mutta toivoo tuomioistuinten ulkopuolisten kriisinratkaisuvälineiden vahvistamista erityisesti rajojen yli tapahtuvassa toiminnassa.

7.5 ETSK on vakuuttunut siitä, että **avoimuus ja tietojen vertailukelpoisuus** ovat välttämättömiä asioita, jotta kuluttajat voivat tehdä älykkäitä valintoja myös ympäristövaikutusten ja kestävyysperiaatteiden osalta.

⁽¹²⁾ EUVL C 353, 18.10.2019, s. 23.

⁽¹³⁾ EUVL C 13, 15.1.2016, s. 40, EUVL C 81, 2.3.2018, s. 145 ja EUVL C 440, 6.12.2018, s. 135.

⁽¹⁴⁾ EUVL C 14, 15.1.2020, s. 1.

⁽¹⁵⁾ Katso alaviite 2.

⁽¹⁶⁾ EUVL C 353, 18.10.2019, s. 6.

⁽¹⁷⁾ Komission jäsenen Véra Jourován antamien tietojen mukaan ensimmäisenä vuonna ratkaistiin yli 24 000 tapausta.

8. Sisämarkkinat ja yritykset

8.1 Jotta pystytään vastaamaan yritysten tarpeisiin, jotka liittyvät sisämarkkinoiden tinkimättömään täytäntöönpanoon, ETSK katsoo, että

8.1.1 on **avattava ja yhdenmukaistettava edelleen hyödyke- ja palvelumarkkinoita**, logistiikka ja verkkopalvelut mukaan luettuina, jotta voidaan hyödyntää EU:n koko taloudellinen potentiaali ja luoda vakaa perusta kilpailulle maailmanmarkkinoilla pitkällä aikavälillä. Komitea katsoo, että vähittäiskaupan monimuotoisuutta ja moniarvoisuutta olisi suojeltava ja edistettävä ⁽¹⁸⁾.

8.1.2 on vahvistettava digitalisaatiota keskeisenä Euroopan kilpailukyvyyn moottorina eli toisin sanoen kehyksenä, jolla edistetään digitaaliteknologian käyttöönottoa. Pk-yrityksille ja mikroyrityksille suunnatuissa ohjelmissa olisi kunnioitettava tämäntyyppisille yrityksille ominaista kulttuuria, ja niihin olisi otettava mukaan paikallisia etujärjestöjä.

8.1.3 on kehitettävä lisää aloitteita, joiden avulla tuodaan pien- ja mikroyrityksille perus- ja keskitason digitaalisia taitoja ja tarjotaan niille erilaisia teknologisia ratkaisuja, ja kehitettävä tietojen saatavuutta, vapaata liikkuvuutta ja vastuullisuutta koskevia tasapuolisia sääntöjä kattavan strategisen toimintamallin keinoin.

8.1.4 on luotava **infrastruktuuri-investointeja edistävä sääntely- ja rahoituskehys**, jotta fyysistä ja digitaalista infrastruktuuria voidaan merkittävästi parantaa ja tehdä siitä yhteentoimiva. Tarvitaan innovointia ja joustavuutta, jotta yritysten on mahdollista mukautua nopeasti muuttuvaan maailmaan suosimalla uusia liiketoimintamalleja. Tulee pyrkiä teknologianeutraaliuteen sellaisen sisämarkkinalainsäädännön avulla, joka edistää markkinoiden yhdentymistä vähentämällä esteitä.

8.1.5 on asetettava etusijalle **sääntelyn parantaminen** ja tosiasiallinen täytäntöönpano sen varmistamiseksi, että sisämarkkinat on paras paikka harjoittaa liiketoimintaa ja työskennellä.

8.2 Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä **jäsenvaltioiden verotusjärjestelmien välisiin eroihin**. ETSK katsoo, että sosiaaliseen ja verotukselliseen polkumyyntiin sisämarkkinoilla on puututtava, sillä se vääristää kilpailua ja johtaa muussa mielessä perusteettomiin liiketoiminnan siirtoihin.

8.3 On myös olennaisen tärkeää **korjata infrastruktuurin ja sääntelyn puutteet**, jotka liittyvät paikallisten markkinoiden yhteenliittämiseen sisämarkkinoilla, erityisesti kaasun, sähkön ja liikenteen kaltaisilla keskeisillä aloilla, sillä kyseiset puutteet haittaavat kilpailun oikeudenmukaisuutta ja avoimuutta.

8.4 ETSK toteaa, että on vahvistettava eurooppalaista standardointijärjestelmää erityisesti teknisten sosiaali-, ympäristö- ja turvallisuusstandardien osalta ja annettava liike-elämälle, erityisesti pien- ja mikroyrityksille, selkeä yleiskuva noudatettavista säännöistä ja menettelyistä sekä mahdollistettava kaikkien asianomaisten toimijoiden tasapainoinen ja tuloksekas osallistuminen niiden laadintaprosessiin.

Bryssel 10. kesäkuuta 2020.

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Luca JAHIER*

⁽¹⁸⁾ EUVL C 110, 22.3.2019, s. 41.